

I hvilket Forhold bør Eier og Forpagter deeltage i Omkostningerne ved Under- drainingen?

(Af Landmaaler, Lieutenant G. G. Lund i Roeskilde.)

Der er neppe nogen Gjenstand, som i de senere Aar har tiltrukket sig mere Opmærksomhed blandt intelligente Landmænd og overhovedet blandt Alle, der interessere sig for Landbruget, end Draining, der vel allerede i et halvt Aarhundrede har været anvendt i Storbritannien, men dog først i de sidste 10 Aar, efterat have naaet en høi Grad af Fuldkommenhed, har fundet en saa udbredt Anvendelse, at den nu af den engelske og skotske Farmer ansees for den første og nødvendigste Forbedring i Agerbruget.

Enten vi see hen til de uhyre Capitaler, som aarlig anvendes til denne Grundforbedring, eller til de store Fremskridt i Agriculturen, de Egne have gjort, hvor Systemet har fundet udbredt Anvendelse, kunne vi ikke andet end erkjende denne Gjenstand at være af største Bigtighed.

Det nyere Jordudtøringsystems praktiske Anvendelse er en Sag af ikke blot agronomisk, men tillige af nationaloekonomisk Betydning; thi Jordens Værdi forhøies ved den forøgede Produktionssevne, som dens Draining fremkalder, ikke

blot midlertidig men varig, og for den, der fordrer yderligere Beviis herfor, behøver det blot at nævnes, at det engelske Parlament har voteret i 1846 og 1850 ialt 6 Millioner £ Sterling eller 54 Millioner Rigsbankdaler for at anvendes som Laan til at fremme Drainingsarbejders Udførelse i større Udstrækning. Den Begjærlighed, hvormed disse Laan navnlig i Skotland bleve optagne i Lobet af nogle Maaneder, viser noksom den praktiske Mands Mening om Systemets Fortrinlighed. Ithvorvel der kan være meget at indvende mod, at Statens Midler anvendes til Laan for Private, saa kan det dog ikke nægtes, at den engelske Regjering ved denne viselige Foranstaltning imødegik de Klager, som de i Landbruget beskæftigede Glasser af Befolkningen troede sig berettiget at fremkomme med, da Frihandelsystemets Indførelse truede med at ruinere dem, idet der derved gaves dem Leilighed til at bringe deres hele Bedrift til et høiere Culturtrin og saaledes afvinde Jorden forøget Udbytte.

Derfom alle Love i sine Følger vare saa praktiske, nyttige og frugtbringende, som disse have viist sig at være, kunde et Land prise sig lykkeligt.

Ogsaa Ministeriet for landoekonomiske Anliggender i Preussen udtaler sig høist fordeeltigt om denne Sag i et Circulaire af 23de Sept. 1851, hvor det blandt andet hedder:

„Forbedringen af Agerjord ved Draining, som i de sidste 10 Aar bliver drevet i saa stort Omfang i England, udbreder sig i de sidste Aar ogsaa til Belgien, Frankrig, Tydskland, og fortjener Regjeringens fulde Opmærksomhed.“

„Jordbundens Produktionsevne naaer efter de foreliggende Erfaringer derved et hidtil uopnaaet Høidepunkt. Under gunstige Forhold forhøier Draining Jordbundens Produktionsevne med 50% til 100%, og de engelske Landmænd forsikre, efter de foreliggende Beretninger, at Anlægscapitalen til Draining forrenter sig mindst med 10%.“

Der er ingen Tvivl om, at vort Agerbrug, der i de sidste Aarti er gaaet saa overordentlig fremad, ikke vil blive staaende

paa samme Punct; thi derom vidner Landeieendommenes stadige Stigen i Priis til en Hvide, at de vanskelig ville kunne forente sig, naar ikke tilstrækkelige Hensyn tages til saadanne Forbedringer, der love et foreget Udbytte, og i saa Henseende er Draining den Grundvold, hvorpaa mange andre Fremstridt først da kunne støtte sig.

Der har vel hos os vist sig megen Interesse for Sagen, idet mindre Anlæg ere iværksatte rundt omkring, men, til at gennemføre noget mere Omfattede, viser der sig endnu kun paa enkelte Steder nogen alvorlig Lyst. Proprietair Valentiner til Gjeddesdal i Sjælland, Proprietair Tesdorpf til Durupgaard paa Falster og Grev Frys til Frysenborg i Jylland skyldes vistnok den Ære, at være de Første her i Danmark, der have begyndt større planmæssige Anlæg, uden at frygte for de Vanskeligheder, som frembyde sig overalt, hvor man vil begynde noget Nyt. Da ellers større Gaarde, hvorfra hertilands Exemplet gjerne gives, i Reglen ere bortforpagtede paa en kort Aarrække, vil det ikke let falde Forpagtere ind at foretage en saa kostbar Forbedring, uden at Eieren deeltager i Beføstningen. Førend man derfor er kommen paa det Rene med, hvorledes Forholdet mellem Eier og Forpagter i denne Sag rettest bør ordnes, kan man heller ikke vente, at Systemet vil finde nogen stor Udbredelse. Det bliver derfor hos os et vigtigt Spørgsmaal:

Hvo der bør afholde Beføstningen ved Drainingen, om Grundeieren eller Forpagteren, eller om begge bør deeltage heri, og da i hvilket gjensidigt Forhold?

For i saa Henseende at komme til en klarere Anskuelse, bliver det først og fremmest at afgjøre, hvo af de tvende Parter der nyder Fordelen af Drainingen, eller om de begge gjøre det, og hvo der i saa Fald nyder den største, det er, den varigste Fordeel deraf, for at ogsaa denne kan komme til at udrede den største Andeel af Udgivterne derpaa. Betragt vi saaledes Frugterne af et efter rigtige Principer og med Omhyggelighed udført Drainarbejde, komme vi meget snart til den Erkjendelse, at

saavel Grundeieren som Brugeren af Jorden nyde godt af Drainingen, den førstnævnte ved at erholde en Forhvielse af sin Grundværdi, der stiger i Forhold til, som den er istand til at give bedre Udbytte, den sidstnævnte ved at han med ringere Arbeide og med mindre Risiko nyder en større Høst af det samme Areal, der, tidligere udrainet, gav ham en middelmaadig ja undertiden i ugunstig Veirlig slet ingen Høst. Det bliver saaledes billigt, at begge deeltage i Beføstningen; men, vi komme da til Spørgsmaalets andet Punkt, og dette er, i hvilket Forhold denne Deeltagelse bør staae. Ogsaa dette synes let besvaret, naar vi see hen til, at Jorddraining, godt udført, kan have en velgjørende Indflydelse i en meget lang Række af Aar, altsaa langt ud over en sædvanlig Forpagtningstid og altsaa længere, end Forpagteren nyder Frugten deraf. Som Følge heraf er Eieren mere interesseret i den bedst mulige Udførelse af disse Anlæg end Forpagteren, der kun nyder Fordelene deraf i faa Aar. Det er derfor rettest, at Eieren bidrager meer end Halvdelen af Omkostningerne for at have den afgjørende Stemme, naar det kommer an paa at fatte en Plan, hvorefter der skal arbeides. Et andet og nærbeslægtet Spørgsmaal bliver det, om Eieren eller Brugeren af Jorden skal forestaae Anlægget; men Besvarelsen ligger nær, naar vi først ere enige om, at Grundeieren som den, der i Tiden kan vente den hviere Forpagtningssafgiwt, ogsaa skal tilskyde Broderparten ved Anlægget; thi det synes da ogsaa billigt, at han selv efter sin Plan og Angivelse foranstalter Arbeidet udført. Det bliver derfor i Reglen rettest, at Eieren selv drager Omfarg for disse Arbeiders omhyggelige Udførelse eller idetmindste, dersom saadanne Anlæg overdrages til Forpagteren, fører fornødent Tilsyn med Arbeidet for at forvise sig om, at Drainene blive lagte i den rette Dybde og Afstand fra hinanden, at de have tilbørligt jævnt Fald samt lægges i den rigtige Retning og saa solid og omhyggeligt, at de ikke efter kort Tids Forløb skulde vise sig uirksomme, at kun velbrændte Rør af passende Dimensioner anvendes, samt flere mindre Hensyn af den Art, der alle nøie maae paasees,

for at Anlægget kan blive varigt. Det ligger aabenbart ikke i Forpagterens Interessee at see saameget paa Soliditet og Varighed, men mere paa med mindst Udlæg at drage det meest mullige Udbytte af Jorden under sin Forpagtningstid; derfor er det altid, og isærdeleshed hvor Eieren giver Kjørene og Forpagteren Arbejdsomkostningerne ved Nedlægningen, nyttigt, at Eieren holder det fornødne Tilsyn; thi Ingen kan fortænke en Forpagter i, at han ikke, for at have Fordeel deraf i nogle Aar, vil affee meer end høist nødvendigt paa en Forbedring, han ingen Nytte har af, naar han fratræder Forpagtningen, men hvorved han tvertimod faaer Udfigt til at betale høiere Afgift, dersom han, naar Forpagtningen gaaer til Auction, vil have den igjen.

Hvad nu forøvrigt Andelen i Omkostningerne angaaer, da er her saamange Hensyn at tage i Betragtning, og saamange forskellige Maader at Sligt kan ordnes paa, at det er umuligt at sige, hvor stor en Andeel hver især bør bidrage, da de locale Forhold væsentlig maae komme med i Beregningen; dog saameget synes i ethvert Tilfælde billigt, at Eieren bidrager over Halvdelen af Anlægscapitalen, eller, da Forpagterne i Reglen have alle deres Capitaler fornødne til Driften, og da de kun have deres Gaarde paa 8 til 10 Aar, alene paa sin Beføstning udfører Arbejdet, imod at Forpagterne da svarer Rente og Amortisation af den medgaaede Anlægscapital. Det kommer nu kun an paa at finde, hvor stor en Amortisations-Rente Forpagteren aarlig bør afdrage paa Anlægscapitalen foruden at svare ordinaire 4% Rente aarlig. Vi ville see, hvad der i Drainings Hjem, England og Skotland, er Sædvane i denne som i flere andre Henseender, og derefter fremhæve, hvad der formentlig passer bedst for vore Forhold.

Maaden, hvorpaa de som Laan til Drainingsarbejders Fremme af Staten bevilgede Summer der ere anvendte, er følgende: Kun Landeieendomsbesiddere bleve tilstaaede Laan og ikke Forpagtere; disse maatte altsaa, naar de ønskede Laan, formaae Eieren til at ansøge derom. Saadanne Ansøgninger maatte bilægges med nøiagtige Planer og Overflag, der i fornødent Fald bleve

prøvede af dertil udnævnte Commissairer eller Civil-Ingeniurer, og bleve Laanene derefter, naar der var grundet Anledning dertil, bevilgede, dog saaledes at enten hele Arbeidet eller Dele deraf udførtes inden en vis Tid, da de i modsat Fald tilstodes Andre; det fuldførte Arbeide blev besigtiget for at kontrollere, hvorvidt det var udført overeensstemmende med Planen, hvorefter da hele Laanet eller Dele deraf som Forskud bleve anviste til Udbetaling fra en af Bankerne.

Af disse Laan svarer Gieren i 22 Aar, fra den Tid Laanet virkelig er effectueret, $6\frac{1}{2}\%$ Rente aarlig, nemlig 4% Rente og $2\frac{1}{2}\%$ Amortisation. Disse $6\frac{1}{2}\%$ opkræves halvaarlig, og inddrives ligesom en Landstat og gaaer forud for alle andre Prioriteter i Eiendomme.

Det er altsaa kun Gieren, der er ansvarlig ligeoverfor Regeringen for slige Laan, hvorimod Forpagteren da igjen kommer til at staae i et privat Ansvarlighedsforhold til Gieren. Maa den, hvorpaa atter dette Forhold er ordnet, er forskjellig. Nogle Godseiere vises med at lade deres Forpagtere betale 4% , og afdrage altsaa selv $2\frac{1}{2}\%$, andre lade Forpagteren erlægge 5% og yde selv $1\frac{1}{2}\%$, atter andre fordre, at deres Forpagtere skulle betale alle $6\frac{1}{2}\%$ Rente og Amortisation af Anlægscapitalen, uagtet det synes ubilligt, at Forpagteren skal betale Alt og Gieren Intet til en Forbedring, der forhøier Eiendommens Værdi. Saavel af disse Statens Penge som af de uhyre private Capitaler, Godseiere nu aarlig anlægge i denne Grundforbedring, svares dog almindeligst af Forpagtere 5% af Anlægscapitalen. Nu er som bekjendt Penge lettere at erholde i England end her, ikke heller er der nogen bestemt Rentefod, men man kan passende antage den almindeligste at være 3% , følgelig burde her efter dette svares 1% mere, altsaa 6% af Anlægscapitalen; regne vi deraf 4% i ordinair Rente, da afbetales Capitalen i 28 Aar med 2% aarlig. Forøvrigt bør der ikke lægges for megen Vægt paa at udfinde, om Godseieren bør have $\frac{1}{2}\%$ mere eller mindre, da det almindelig kun vil blive faa Aar om at gjøre, hvori disse Procenter blive betalte som Renter og

Uddrag paa en Capital, idetmindste dersom disse Arbeider først blive paabegyndte midt i en Forpagtningstid paa 8 à 12 Aar; thi efter Forpagtningens Udløb vil Forholdet sandsynligviis ordne sig af sig selv, idet Renten forsvinder og gaaer op i den høiere Forpagtningssafgiot, der da vil blive budt. Fra Skotland kan hentes mange slaaende Exempler paa, hvorledes Forpagtningssafgiotterne ere stegne til det dobbelte, ja endog undertiden derover, efterat Jorderne ere blevne vel drainede og dyrkede i den aftraadte Forpagters Tid. Conjunctionerne have ingen Deel heri, thi man seer ofte lige ved Siden af den bedst cultiverede Jord, hvoraf svares 3 £ eller 27 Rbd. pr. Td. Land, en Nabo-farm med Jorder af netop samme Bonitet, men som ikke ere drainede og derfor heller ikke have kunnet modtage nogen større Cultur, hvoraf kun svares henimod 1 £ eller 3: 9 Rbd. pr. Td. Land.

Tidligere ere ofte Drainingsarbeider udførte paa den Maade, at Godseieren fra sine Teglværker leverede Tegl og Rør frit, imod at Forpagteren paa egen Bekostning besørge de Nedlægningen; dog er denne Skik ikke saa yndet i den senere Tid, da man har gjort den Erfaring, at saadanne Anlæg i Reglen vare slet udførte deels af Mangel paa tilstrækkelig Kjenndskab til de rette Grundsætninger for Draining og deels af Mangel paa kyndigt Tilsyn fra Eierens Side. En af de anseeteste og dygtigste stotste Farmers Mr. Caird, der paa „Times's“ Bekostning i 1850—51 bereiste hele England for at give en Beretning om Agriculturens Standpunct i de forskjellige Egne, yttre blandt andet fra Cheshire: — — —

„Det var Skik og Brug, at Forpagteren lagde Teglene i „Jorden, som hans Godseier gav ham. Den, som „begravede“ „det største Antal Tegl, ansaae sig selv og blev almindelig anseet for den dygtigste Landmand. Det var viensynlig hans „Interesse at nedlægge Teglene saa billigt som muligt og ydermere troede man, at der paa fladt Terrain ikke behøvedes nogen særegen Duellighed for at anlægge Drains, medens dog „den høiere Kundskaab til Grundsætningerne saa træffende er

„viist at være nødvendig, af Mr. Parkes i hans „Essay on
 „the Influence of Water on Temperature of Soils“. Bedre
 „Ideer om denne Gjenstand have nu begyndt at gjøre sig gjæl-
 „dende, og mange Godseiere drage Omfjorg for, at ikke alene
 „et vist Antal af Tegl og Rør blive „begravede“, men at
 „de tillige blive lagte paa en Maade, der synes at være den
 „meest virksomme og varige. Marquien af Westminster maa
 „her nævnes som et Exempel paa begge Fremgangsmaader.
 „For nogle Aar tilbage gav han til sine Forpagtere ikke alene
 „1,000,000 Stk. Tegl og Rør aarlig, men betalte tillige $\frac{1}{3}$ af
 „Befostringen ved at neblægge dem i Jorden. Da Marquien
 „imidlertid dette Aar (1851) fandt, at meget af det tilfjigtede
 „Gavn var tabt formedelst Mangel paa Omhu og Duellighed
 „ved disse Arbeiders Udfjrelse, har han taget det Hele under
 „sin egen Ledning, og har saaledes i Vinter 200 Mand i Ar-
 „bejde under en Conducateur.“

og et andet Sted ved at beskrive Leicestershire:

„Hvor Godseiere give deres Forpagtere Tegl eller Rør
 „til Draining uden at fjøre Tilfyn, blive Rjorene ofte neblagte
 „altfor jverlig af Forpagteren. Hans vjebliktelige Interesse til-
 „fjiger ham at fjøre saa, da han har at betale Omfjostningen
 „ved Nedgravningen. Drainene vjille forfjelle den forventede
 „Virkning, naar de fra Begyndelsen af ere anlagte ufjuldkom-
 „ment, hvorom fjjlgende Tilfjælde, der blev fortalt i denne Egn,
 „kan vjidne. En Forpagter, der af Gjeren gratis fjik de Tegl,
 „han brugte, neblagde nye Drain næfsten umiddelbart paa Dver-
 „fladen af de fjirstlagte i Forventning af derved at afhjælpe
 „Manglen ved disse! Den sande Feil var Mangel paa Dybde,
 „og derfor var det Udfjorte ingen Afhjælpling. I Fortvivelse
 „opgav Manden sin Farm, og hans Eftersjølger opdagede da,
 „ved at begjnde sine Operationer, fjirst een Rade Tegl og der-
 „paa en anden under denne. Ved at gaae betydelig dybere har
 „han nu drainet Marken paa en tilfredsstillende Maade. Men,
 „hvor megen Dval og Djslen af Capital kunde ikke have været
 „sparet, naar kjyndigt Tilfyn fra Godseierens Side havde været

„anvendt lige fra Begyndelsen af, da det dog meest er hans „Interesser, der handles om.“

Undertiden komme Eier og Forpagter ogsaa overeens om at draane efter en vis Plan og saaledes, at hver udreder en Deel af hele Anlægscapitalen, men det beroer da paa, hvor mange Aar Forpagtningen vedvarer samt paa de locale Forhold, om Forpagteren skal yde $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ Part af hele Befostringen; men almindelig ere Godseierne meest tilbøielige til af deres disponible Capitaler at tilskyde den hele Anlægscapital, imod at erholde 5 à 6% Rente aarlig, thi de kunne vanskelig anbringe deres Penge sikkrere og fordeelagtigere.

Spørger man nu, hvor Godseierne her skulde tage de store Capitaler fra, som udfordres til omfattende Drainingsforetagender, da gjøres opmærksom paa, at vi netop nu befinde os i en Tidsperiode, hvor man har begyndt at bortselge Bøndergodset, og der er derfor al Sandsynlighed for, at der ved disse Salg vil samles tilstrækkelige Capitaler i Godseiernes Hænder, der vanskeligen vilde kunne gjøres bedre frugbringende end netop ved Forbedringer af de tilbageholdte større Aulsgaarde.

Mange ville maaftee indvende, at det ikke her kan betale sig at nedlægge saa mange Penge i Jorden som i England og Skotland, men dertil svares, at, naar det der, som Erfaringen har viist, betaler sig godt, saa maa det ogsaa her lønne sig, hvor man kan have Arbeidet for næsten den halve Priis og hvor man har den Fordeel, fra først af at kunne gjøre saadanne Anlæg efter de nyeste Principer, idet man benytter sig af de Erfaringer, den engelske Farmer har samlet. De bedste Markeder for vore Produkter ere ogsaa hans, vi erholde de samme Priiser som han, kun med Fradrag af Transportomkostning og Provision, og dog ere vore Produktionsomkostninger kun omtrent $\frac{1}{3}$ af hans, idet Skatter, Arbeidsløn og Forpagtningsafgiwter ere langt lavere her. Det er netop saadanne Forbedringer som Draining og en derpaa baseret høiere Culturmethode, der sætter den engelske og navnlig den skotske Farmer istand til at betale de høie Afgiwter og endda at staae sig vel.

Bekostningen ved Drainanlæg er i Virkeligheden ikke saa betydelig, som man almindelig antager, det er kun et større Udlæg engang for alle, istedetfor at man ellers hvert Aar skal gjøre mindre Udlæg til Grøstegravning, Stik ic. Det er vanskeligt at give en Gjennemsnitspris for, hvad Draining koster, thi Terrainets og Jordbundens Beskaffenhed har naturligtvis stor Indflydelse; men man kan antage, at hvor Draining behøves, vil Bekostningen variere mellem 20 Rbd. og 50 Rbd. pr. Td. Land. Regne vi f. Ex., at en Td. Land har kostet at draine 33 Rbd. 2 Mk., og at Forpagteren skal svare Eieren 6% aarlig af Anlægscapitalen, da bliver der 2 Rbd. pr. Td. Land mere at svare aarlig i Forpagtningssagivt. Disse 2 Rbd. indvindes med Lethed af den Jord, som tidligere bortgik til Grøfter. En Tonde Land, der trænger til Afgroftning, afgiver fra $\frac{1}{10}$ til $\frac{2}{10}$ af sit Areal til Grøfter. Bliver nu denne Td. Land drainet, saa spildes ingen Jord, men istedetfor kan paa ovennævnte $\frac{1}{10}$ à $\frac{2}{10}$ Td. Land høstes fra $1\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ Td. Sæd, der med Fradrag af Driftsomkostninger giver rundelig de 2 Rbd., som skulde betales for Drainingen.

Fordelene ved Draining vise sig nu klart, idet Erfaring har godtgjort, at der høstes fra 10% til 50% meer, end paa ikke drainet Jord; endvidere bliver drainet Jord lettere og billigere at behandle med Plov, Harve og andre Redskaber, idet Grøfterne undgaaes; Saaening og Høst bliver tidligere og sikkrere; Mergel og Gjødning have en fuldkommnere Virkning; Jorden bliver mere porøs og modtagelig for den frugtbargjørende Regn, samt holder sig varmere og mere eensformig; Luften mættes ikke saameget med Vanddampe, da Regnen let synker ned i den støre Jord; Climaet forbedres derved ogsaa, ikke alene for Plantens Væxt, men og for Menneskets og Dyrets Sundhed; desuden kan da ogsaa med Fordeel forskjellige Rodfrugter dyrkes, og i det hele en mere indbringende Driftsmaade anvendes. Draining er en Forbedring som liig Mergling efter kort Tids Forløb gjør sig betalt, men den bør vurderes langt høiere i Henseende til Virkningens Varighed. Vel kan man endnu ikke have

nogen rigtig Erfaring om Barigheden af Drainanlæg, dog saameget veed man, at jo bedre Materiale anvendes og med jo mere Omhyggelighed hele Arbeidet gjøres, desto længer ville Drainene vise sig virksomme. Det beroer meget paa Lerets Bestaaffenhed og Brændingen, om Ledningsmaterialet, der enten kan være halvrunde Tegls med Saaler, eller Rør, bliver solid. Man har i Holland fundet Tegldrain, som man veed ere over 200 Aar gamle, og dog vare disse endnu i ret god Stand; men forøvrigt kan man slutte sig til, at Drainrør, nedlagte saa dybt i Jorden, at Frostten ikke kan skade dem, ville være ligesaa varige som Grundmuur paa samme Dybde. At Drain efter flere Aars Forløb skulde blive opfyldte med Afslæmning, og af den Grund blive ubrugbare, saa at hele Anlægget trængte til at omlægges, behøver man aldeles ikke at frygte for, da Vandet kommer i en mere filteret Tilstand ud i Rørene, jo ældre Anlægget bliver, idet Undergrunden bliver mere porøs, og det altsaa kun vil hælde undertiden i de første Aar, at der kan vise sig Forstopninger, som da hidrøre fra en mangelfuld Udførelse af Arbeidet ved Nedlægningen af Rørene. Lige de først engang med et godt Fald og i et sikkert Leie, ville de snart gjøre god Tjeneste, efterhaanden som Vandet meer og meer baner sig Wei igjennem den tætte kolde Undergrund til det tomme Drain, der ligesom suger Vand og Luft til sig og derved frembringer et meget velgjørende Omløb af disse to Elementer i Jordsmønnet.

Der er altsaa ingen Grund til at undlade at benytte sig af Draining af Frygt for, at Barigheden ikke skal svare til Bestoifningen ved Anlægget, og ligesaa lidt Grund er der til at frygte for, at vi om en halv eller heel Snees Aar skulde være komne til et saa forskjelligt og fuldkomment Jordudtørringsystem, at de nu foretagne Anlæg ville blive aldeles uden Bærd; thi Systemet har nu virkelig naaet et saa sundt Standpunct, en saa almindelig Anerkjendelse, at det, gjennemført med Omhu og Dygtighed, sikkert vil staae sin Prøve. Vel er det sandt, at man i England og Skotland mange Steder drainer om igjen for 2den og 3die Gang, men det er ganske naturligt, at

man ei strax kan udføre et Arbeide saa godt og hensigtsvarende som senere, efterat man har prøvet sig frem og samlet Erfaringer. Saadanne Forsøg ere kostbare at gjøre, og Erfaringerne mofommelige at samle, men desuagtet er man vedblevet ad den praktiske Wei i større Udstrækning at forsøge sig frem efter forskjellige Principer, indtil Erfaringen endelig overbeviste de Valsende om, hvad der var det Rette. Videnskabsmænd have klart beviist det nyere Jordudtørrings-System's Fortrinlighed og forklaret, hvorledes det forholder sig med flere af dets Virkninger, som den praktiske Mand ikke altid kjendte eller idetmindste kun havde en usfuldstændig Mening om. Theori og Praxis synes nu i denne Sag at være bleven enige, og man kan derfor antage at have naaet et saa constant Udviklingsstrim i denne Deel af Agriculturen, at al Ungsteligbed for at anbringe Capitaler i Drainingsforetagender maa bortfalde.

For at gjøre os mere fortrolige med, hvilke Capitaler der behøves for at draine en Gaards Jorder i et vist Antal Aar, ville vi til Exempel antage, at en Gaard paa 400 Tdr. Land Ager, inddeelt i 10 Marker à 40 Td. Land, agtes drained i 10 Aar. Antages endvidere, at een Mark, altsaa Brakmarken, draines hvert Aar, og at hele Beføstningen ikke maa overstige 3: 33½ Rbd. pr. Td. Land, da bliver Rente og Capitalafdrag efter 6½ aarlig af Anlægscapitalen (der i det foregaaende er betegnet som meest passende) 2 Rbd. pr. Td. Land, altsaa i det 2det Aar, naar Høsten alt høves paa den i 1ste Aar drainede Jord, et Tillæg til Forpagningsafgiften af 80 Rbd., i det 3die Aar 160 Rbd., i det 4de Aar 240 Rbd., i det 5te Aar 320 Rbd., i det 6te Aar 400 Rbd., i det 7de Aar 480 Rbd., i det 8de Aar 560 Rbd., i det 9de Aar 640 Rbd., i det 10de Aar 720 Rbd. og endelig for den sidste Mark 800 Rbd. eller hvad der bliver budet mere af en ny Forpagter. Paa samme Tid blev Anlægscapitalen hvert af de 10 Aar for Eierens 1333½ Rbd., i det Tilfælde at han skulde kjøbe Rørene; har han derimod Teglværk og brænder selv Rør, formindskes det contante Udlæg naturligtvis betydeligt; desuden maa vel erindres, at ikke al Jord

trænger til at draineres, idetmindste ikke med saa stor Beføstning, som i det anførte Exempel antaget, thi der findes næsten paa enhver Gaard altid større eller mindre Jordstykker, som ikke behøve nogen kunstig Udtørring, hvorfor ogsaa den samlede Udgiøt til Draining i Virkeligheden ikke her i Danmark vil blive saa betydelig eller uoverkommelig som den, hvorfor man bestandig hører udtale Frygt.

Af det her Anførte turde Resultatet altsaa blive, at større Drainingsarbejder kan og bør udføres med Fordeel i Danmark, — at den hensigtsmæssigste Maade at udføre dem paa Jord, der eies af Een og bruges af en Anden, er den, at Eieren forestaaer og lader lede Foretagendet, og endelig at Eieren betaster hele Anlægget, imod at han lader sig dette godtgjøre af Brugeren med en aarlig Forrentning og Amortisation af 6% af Anlægscapitalen.